

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Dokumentbasert tilsyn for autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskap - Oversikt

DATO:
31.03.2017

AVDELING FOR MARKEDSTILSYN
SEKSJON FOR REVISJON OG
REGNSKAPSFØRING

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
1.1	Bakgrunnen for innhenting av opplysningene	3
1.2	Kort om de innsamlede opplysningene	3
1.3	Enkelte observasjoner	4
2	GENERELT OM REGNSKAPSFØRERBRANSJEN	5
2.1	Antall autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper	5
2.2	Regnskapsførers funksjon	5
2.3	Foreningstilknytning	6
2.4	Autoriserte regnskapsførere som også har godkjenning som revisor	6
2.5	Utdanning	6
3	NÆRMERE OM REGNSKAPSFØREROPPDRAGENE	7
3.1	Totalt antall oppdrag i regnskapsførerbransjen	7
3.2	Antall oppdrag fordelt ut fra oppdragsgivers organisasjonsform	7
3.3	Antall oppdrag fordelt på oppdragsansvarlige regnskapsførere	8
3.4	Store oppdrag	8
3.5	Inntekter pr. oppdrag	9
4	AUTORISERTE REGNSKAPSFØRERSELSKAP OG ENKELTPERSONFORETAK	9
4.1	Årsverk knyttet til regnskapsføring	9
4.2	Totale inntekter fra regnskapsføreroppdrag	10
4.3	Inntjening / lønnsomhet	11
4.4	Inntekter og årsresultat for regnskapsførerselskap	11
4.4.1	Inntekter	11
4.4.2	Årsresultat	12
4.5	Inntekter og årsresultat for enkeltpersonforetak	13
4.5.1	Inntekter	13
4.6	Egenkapital i regnskapsførerselskaper	15
4.7	Regnskapsførerselskap som eies av revisor eller revisjonsselskap	16
4.8	Store regnskapsførerselskaper - grupperinger	16
5	RISIKOSTYRING	17
5.1	Risikostyringsforskriften	17
5.2	Rutiner	18
5.3	Forsikringer	20
5.4	IKT – løsninger for enkeltpersonforetak	20
5.5	Hvitvaskingsregelverket	21
6	ANDRE FORHOLD	22
6.1	Overholdelse av egne plikter for innsending av årsregnskap	22
6.2	Overholdelse av egne plikter for innsending av selvangivelse	22
6.3	Etterutdanning	23
7	TILSYNSMESSIG OPPFØLGING	23
7.1	Manglende besvarelse av det dokumentbaserte tilsynet	23
7.2	Manglende etterutdanning	23
7.3	Manglende overholdelse av egne plikter for innsending av eget årsregnskap og selvangivelse	24
7.4	Daglig leder i regnskapsførerselskaper	24

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunnen for innhenting av opplysningene

Høsten 2016 ble det gjennomført et dokumentbasert tilsyn rettet mot alle personer og selskaper som har autorisasjon etter regnskapsførerloven (lov 18.06.1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere).

Dokumentbasert tilsyn innebærer at tilsynsenhetene ble bedt om å svare på en rekke spørsmål. Gjennom det dokumentbaserte tilsynet er Finanstilsynet i kontakt med alle autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper. Det er gjennomført slike tilsyn flere ganger siden 2000. Tilsynet gjennomføres ved besvarelse gjennom Altinn.

Det dokumentbaserte tilsynet gir grunnlag for:

- Oversikt over regnskapsførerbransjen med hensyn til struktur og virksomhet
- Kontroll av opplysninger i Regnskapsførerregisteret
- Statistisk informasjon om sentrale forhold
- Prioritering i utvelgelsen av enheter for stedlig tilsyn
- Oppfølging av enkeltpersoner og selskaper.

Det dokumentbaserte tilsynet omfattet alle som var oppført i Regnskapsførerregisteret per 19. september 2016. Dette var 11 633 personer og 2 862 selskaper. Finanstilsynet har mottatt svar fra 11 511 personer og 2 842 selskaper. De 115 selskapene og 293 personene som har fått autorisasjon i løpet av 2016 er ikke tatt med i denne rapporten. 464 autoriserte regnskapsførere og 82 autoriserte regnskapsførerselskaper ba om sletting av autorisasjonen, og har derfor ikke besvart spørsmålene.

I denne rapporten offentliggjøres statistisk materiale. I tillegg er det en kort omtale av Finanstilsynets oppfølging overfor den enkelte regnskapsfører og regnskapsførerselskap. Dette gjelder blant annet manglende svar på det dokumentbaserte tilsynet, manglende oppfyllelse av minstekravet til lovpliktig etterutdanning og kravet om at daglig leder i regnskapsførerselskaper skal være autorisert. Viktigheten av å etterleve risikostyringsforskriften og etablering av gode interne rutiner er kommentert særskilt.

1.2 Kort om de innsamlede opplysningene

Regnskapsførervirksomhet kan drives gjennom enkeltpersonforetak eller i et regnskapsførerselskap. Det er benyttet ett spørreskjema for personer og enkeltpersonforetak og et annet for regnskapsførerselskaper.

De tallene som er gjengitt i rapporten gjelder regnskapsførervirksomheten i regnskapsførerforetak (regnskapsførerselskaper og enkeltpersonforetak). Inntekter fra eventuell annen virksomhet er ikke tatt med. Spørsmålene til regnskapsførerforetakene dekker informasjon om regnskapsførere som er ansatt i regnskapsførerforetaket eller som utfører oppdrag for regnskapsførerforetaket. Regnskapsførerselskapenes svar inkluderer også opplysninger om virksomhet utført av andre enn autoriserte regnskapsførere, typisk medarbeidere som benyttes i oppdragsutførelsen.

Selv om spørsmålene er søkt utformet presist, kan likevel enkelte av spørsmålene gi rom for ulike tolkninger som gjør at resultatene som vises i tabellene og figurene kan være upresise. Der Finanstilsynet har avdekket åpenbare feil i enkelt svar, er dette rettet opp eller svaret tatt ut av det statistiske grunnlaget. Ut over dette bygger rapporten på besvarelsene, uten at det er foretatt ytterligere kontroller.

1.3 Enkelte observasjoner

- For regnskapsåret 2015 var de totale inntektene fra regnskapsføringstjenester på om lag 14,0 mrd. kroner. Dette er en økning fra forrige dokumentbasert tilsyn (regnskapsåret 2012) som viste 11,8 mrd. kroner. Av de totale inntektene fra regnskapsføring er om lag 380 mill. kroner knyttet til i regnskapsføring som drives av revisorer. Dette er en økning på kr 120 mill. (45,9 %) siden regnskapsåret 2012.
- Regnskapsførerselskaper hadde en gjennomsnittlig inntekt fra regnskapsføringstjenester på kr 5,1 mill. i 2015. Dette er en økning på 30,7 % siden det forrige dokumentbaserte tilsynet (regnskapsåret 2012). Resultatgraden er på 13,1 %, mot 14,3 % ved forrige tilsyn.
- Utdanningsnivået har økt. Antall autoriserte regnskapsførere som har mindre enn 3 års høyere økonomisk utdanning har gått ned fra 32,4 % i 2013 til 28 % i 2016. Tilsvarende har det vært en økning i antall autoriserte regnskapsførere som har høyere økonomisk utdanning på 3 år eller mer fra 67,6 % i 2013 til 72 % i 2016.
- Medlemstallet i Regnskap Norge (RN) er fortsatt økende. Dette er av betydning for Finanstilsynet fordi RN gjennomfører kvalitetskontroll av sine medlemmer hvert 7. år. Finanstilsynet bygger på disse kvalitetskontrollene i tilsynsarbeidet. Tilsvarende samarbeid er etablert med Den norske Revisorforening (DnR) som gjennomfører kvalitetskontroll av regnskapsføringsvirksomhet som drives av sine medlemmer.
- Det er fortsatt store mangler knyttet til lovpålagt etterutdanning. Etterutdanningskravet gjelder for alle som har autorisasjon som regnskapsfører, også for dem som ikke er i yrket. De manglene som er avdekket gjelder også de som er daglig ledere og oppdragsansvarlige regnskapsførere.
- Om lag 130 regnskapsførerforetak har svart at de ikke har overholdt sine plikter knyttet til rettidig innsending av årsregnskap og ligningspapirer for egen virksomhet. Regnskapsførerne er avhengig av å bli oppfattet som faglig dyktige og profesjonelle av offentlige myndigheter og andre. Manglende etterlevelse av lovfastsatte plikter i egen virksomhet er uheldig, fordi det kan bidra til en svekkelse av respekten for bransjen.

2 GENERELT OM REGNSKAPSFØRERBRANSJEN

2.1 Antall autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper

Utviklingen i antall autorisasjoner i Regnskapsførerregisteret vises i følgende tabell:

Tabell 1: Antall autorisasjoner

Tekst	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011	31.12.1999
Regnskapsførere	11 193	11 558	11 500	11 611	11 128	9 971	4 999
Regnskapsførerselskaper	2 814	2 835	2 858	2 853	2 862	2 817	2 377

2.2 Regnskapsførers funksjon

Tabellen viser fordelingen av de funksjoner/roller som autoriserte regnskapsførere har. Den enkelte regnskapsfører kan ha oppgitt flere funksjoner:

Tabell 2: Oversikt over regnskapsførernes funksjoner

Funksjon	Antall 2016	Antall 2013	Antall 2010	Antall 2008
Daglig leder i regnskapsførerselskap (1)	2 637	2 844	2 767	2 834
Innehaver av enkeltpersonforetak som driver regnskapsførervirksomhet	1 011	1 215	1 340	1 446
Har eget oppdragsansvar etter regnskapsførerloven § 6	6 957	6 652	5 766	5 600
Medarbeider uten oppdragsansvar	1 566	1 547	928	770
Annet, dvs. ikke tilknyttet regnskapsførerbransjen (2)	2 550	4 492	3 104	2 566

1) Det er 189 innehavere av enkeltpersonforetak som har svart at de også er daglig leder i regnskapsførerselskap. Finanstilsynet antar at en del innehavere av enkeltpersonforetak har tenkt på enkeltpersonforetaket som et "selskap". Det kan også være flere som driver virksomhet i enkeltpersonforetak som i tillegg er ansatt som daglig leder i regnskapsførerselskap på deltid som følge av kravet om at regnskapsførerselskaper skal ha daglig leder som er autorisert.

2) Det var henholdsvis 1 871, 2 814, 1 722 og 1 345 regnskapsførere i 2016, 2013, 2010 og 2008 som har svart at de kun hadde "annen funksjon", det vil si at de ikke er utøvere av yrket. De resterende har svart at de også hadde en eller flere av funksjonene som fremgår av tabellen.

Årsresultatet i enkeltpersonforetak tilsvarende tilnærmet det innehaver kan ta ut som "eiers lønn". 522 av de som er innehavere av enkeltpersonforetak har rapportert at de har et årsresultat på under kr 250 000. Tilsvarende tall for 2013, 2010 og 2008 var henholdsvis 678, 832 og 657 personer. Av de 522 personene er det 295 som har rapportert at de også har en annen funksjon pr. 31.12.2015.

2.3 Foreningstilknytning

Tabellen viser hvor mange autoriserte regnskapsførere som er medlemmer av de aktuelle bransjeforeningene.

Tabell 3: Foreningstilknytning

Forening	Antall 2016	Antall 2013 *	Antall 2010	Antall 2008	Antall 2006
Medlem av Regnskap Norge (RN)	7 419	6 960	5 618	4 757	3 953
Medlem av Den norske Revisorforening (DnR)	1 507	1 681	810	762	685
Medlem både av RN og DnR	359	306	218	172	142
Ikke medlem av noen forening	2 944	3 119	2 198	2 230	2 173

* Det ble ikke stilt spørsmål om foreningstilknytning i dokumentbasert tilsyn i 2016 og 2013. Tallene er hentet fra Regnskapsførerregisteret og Revisorregisteret. Informasjonen om medlem av faglig forening hentes løpende fra RN og DnR.

2.4 Autoriserte regnskapsførere som også har godkjenning som revisor

Tabellen viser hvor mange autoriserte regnskapsførere som også har godkjenning som revisor.

Tabell 4: Godkjenning som revisor

Godkjenning	Antall 2016	Antall 2013	Antall 2010	Antall 2008	Antall 2006
Registrerte revisorer	1 421	1 508	815	798	733
Statsautoriserte revisorer	824	950	329	287	246
Sum	2 245	2 458	1144	1 085	979

2.5 Utdanning

Tabellen nedenfor viser utdanningsnivået for autoriserte regnskapsførere.

Tabell 5: Utdanning

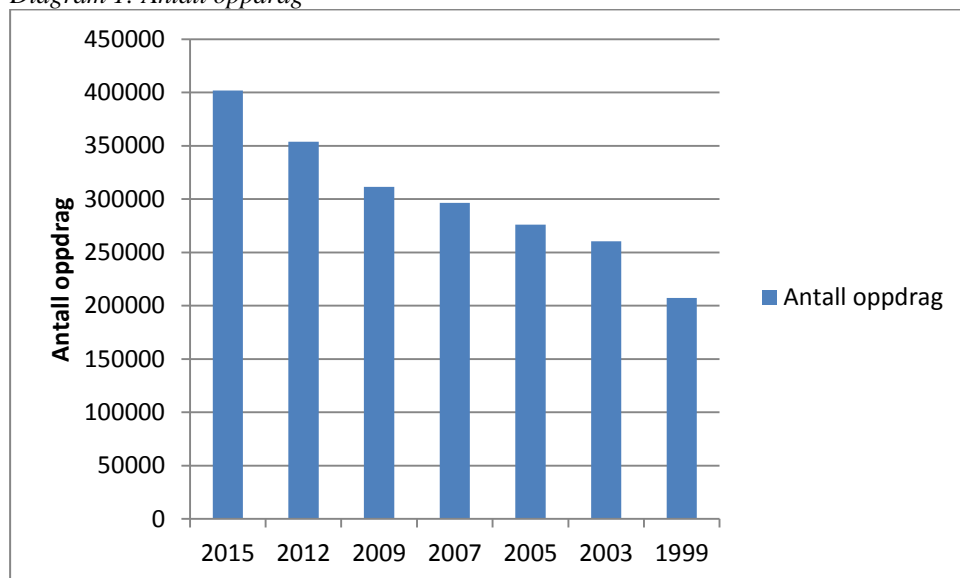
Utdanningsnivå	2016	2013	2010	2008	2006
Utdanning som ikke er tatt ved høyskole	6,8 %	8,5 %	11,7 %	14,1 %	17,1 %
Høyere økonomisk utdanning til og med 2 år	21,2 %	23,9 %	26,5 %	26,6 %	25,9 %
Høyere økonomisk utdanning til og med 3 år	39,2 %	34,7 %	31,6 %	29,4 %	27,0 %
Høyere økonomisk utdanning ut over 3 år	29,5 %	29,2 %	25,5 %	24,9 %	24,1 %
Annen høyere utdanning	3,3 %	3,7 %	4,7 %	5,0 %	5,9 %
Sum	100 %	100 %	100,0 %	100 %	100 %

3 NÆRMERE OM REGNSKAPSFØREROPPDRAGENE

3.1 Totalt antall oppdrag i regnskapsførerbransjen

Totalt antall oppdrag i regnskapsførerbransjen er oppsummert i følgende diagram:

Diagram 1: Antall oppdrag

3.2 Antall oppdrag fordelt ut fra oppdragsgivers organisasjonsform

Det totale antall oppdrag fordeler seg på ulike organisasjonsformer som følger:

Tabell 6: Oppdrag fordelt på organisasjonsformer

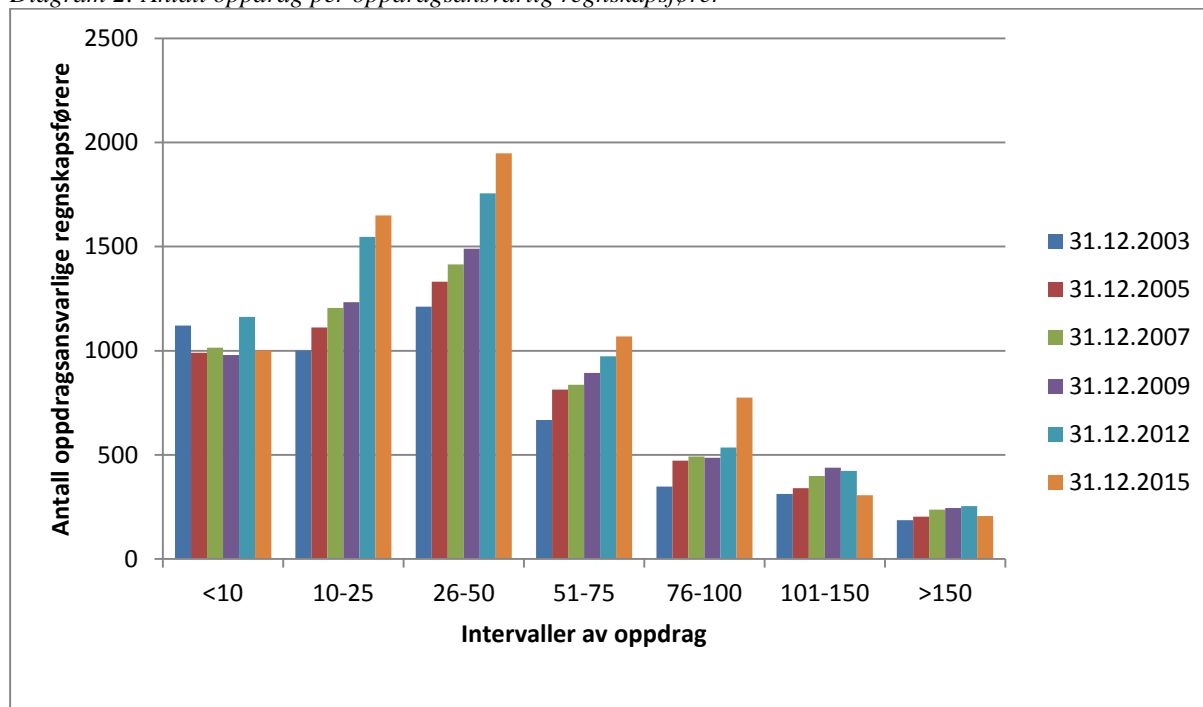
Organisasjonsformer (oppdragsgivere)	Antall oppdrag i regnskapsførerbransjen			
	2015	2012	2009	2007
Enkeltpersonforetak	160 349	156 342	157 979	156 201
AS	194 000	152 073	113 093	104 894
ASA	95	104	124	128
ANS og DA	9 308	10 973	11 752	11 855
SA *	4 180	3 048	2 229	1 368
Stiftelser/legater	2 871	3 023	2 608	2 748
NUF	6 246	6 965	4 770	2 978
Andre oppdrag	24 694	21 133	18 152	5 783
Sum	401 743	353 661	310 707	285 955

* For regnskapsårene 2009 og 2007 er det organisasjonsformen BA som er registrert i dette feltet.

3.3 Antall oppdrag fordelt på oppdragsansvarlige regnskapsførere

Diagrammet nedenfor viser antall oppdragsansvarlige regnskapsførere fordelt på antall oppdrag.

Diagram 2: Antall oppdrag per oppdragsansvarlig regnskapsfører

3.4 Store oppdrag

Regnskapsførerbransjen har oppdragsgivere med betydelig omsetning, herunder noterte foretak, jf. følgende tabell:

Tabell 7: Oversikt over oppdragsgivere som har betydelig omsetning

Kategori oppdragsgiver	Antall oppdrag		
	2015	2012	2009
Oppdragsgivere med omsetning på kr 50 – 100 mill.	5 140	1 795	1 531
Oppdragsgivere med omsetning på over kr 100 mill.	1 354	753	480
Oppdragsgivere som rapporterer etter de internasjonale regnskapsstandardene IFRS	262	391	503

3.5 Inntekter pr. oppdrag

Tabell 8: Gjennomsnittlig inntekt pr. oppdrag i kroner

Regnskapsår	Gj. sn. inntekt per oppdrag
2015	34 862
2012	33 464
2009	32 116
2007	28 547
2005	23 547
2003	22 646
1999	16 304

4 AUTORISERTE REGNSKAPSFØRERSELSKAP OG ENKELTPERSONFORETAK

"Regnskapsførerforetak" benyttes som en samlebetegnelse på regnskapsførerselskaper og enkeltpersonforetak.

- Punktene 4.1 til 4.3 omhandler både regnskapsførerselskaper og enkeltpersonforetak.
- Punktene 4.4, 4.6 og 4.7 gjelder bare regnskapsførerselskaper.
- Punkt 4.5 gjelder bare enkeltpersonforetak.

Regnskapsførerselskaper som ble autorisert etter 31.12.2015 og regnskapsførerselskaper som har bedt om at autorisasjonen som regnskapsførerselskapet skal opphøre skulle ikke besvare spørsmål knyttet til selskapenes virksomhet. 213 regnskapsførerselskaper er derfor ikke med i tallmaterialet.

Selv om flere regnskapsføringsselskaper som inngår i samme konsern, eller i franchisekjede eller på annen måte samarbeider, kan fremstå som en enhet utad, er hvert enkelt regnskapsførerselskap tatt med hver for seg i tabellene i det følgende.

4.1 Årsverk knyttet til regnskapsføring

Totalt var det 15 415 årsverk knyttet til regnskapsføring pr. 31.12.2015. Dette er en økning på 1 143 årsverk siden 31.12.2012. Årsverk til administrasjon og andre tjenester enn autorisasjonspliktige regnskapsførertjenester er ikke med i beregningen.

Det er 819 årsverk knyttet til regnskapsføring i enkeltpersonforetak og 14 596 årsverk i regnskapsførerselskap. Tabellen nedenfor viser antall regnskapsførerforetak som har årsverk innenfor de angitte intervaller for årsverk:

Tabell 9: Oversikt over antall foretak innenfor intervaller for årsverk

Antall årsverk	Regnskapsførerforetak 31.12.2015	Regnskapsførerforetak 31.12.2012	Regnskapsførerforetak 31.12.2009	Regnskapsførerforetak 31.12.2007
0 – 1	1 630	1 902	1 848	1 997
1,1 – 5	1 277	1 263	1 362	1 339
5,1 – 10	455	448	434	405
10,1 – 20	191	186	170	154
20,1 – 50	67	53	36	31
Over 50	20	15	10	6
Sum	3 640	3867	3 860	3 932

4.2 Totale inntekter fra regnskapsføreroppdrag

Totale inntekter fra regnskapsføreroppdrag i regnskapsførerbransjen kan oppsummeres i følgende tabell:

Tabell 10: Totale inntekter i mrd. kroner

Regnskapsår	2015	2012	2009	2008	2007	-----	1999
Totale inntekter	14,0	11,8	10,0	9,3	8,3	-----	3,4

Bruttoinntekter i regnskapsførerbransjen fordelt på inntektsintervaller fremkommer i følgende tabell:

Tabell 11: Antall foretak fordelt på inntektsintervaller

Inntektsintervall i hele kr 1 000	Regnskapsåret 2015 Antall foretak	Regnskapsåret 2014 Antall foretak	Regnskapsåret 2012 Antall foretak	Regnskapsåret 2011 Antall foretak
1 – 500	931	911	991	920
500 – 1 000	459	443	529	503
1 000 – 2 500	744	728	833	813
2 500 – 5 000	643	594	665	603
5 000 – 10 000	405	379	394	371
10 000 – 20 000	188	165	200	170
20 000 – 50 000	64	58	70	60
Over 50 000	20	17	28	32
Sum *	3 454	3 295	3 710	3 472

* Summen stemmer ikke med sum autoriserte regnskapsførerselskap og sum enkeltpersonforetak. Dette fordi tabellen ikke inkluderer foretak som har rapportert kr 0 i inntekter.

I punktene 4.4 og 4.5 er det gitt en nærmere omtale av fordelingen mellom enkeltpersonforetak og selskaper.

4.3 Inntjening / lønnsomhet

Tabellen nedenfor viser inntekter, inntekter i forhold til antall årsverk og resultatgrad fordelt på intervaller av foretak gruppert etter årsverk.

Tabell 12: Inntjeningsanalyse, beløp i hele tusen kroner

	2015	2012	2009	2007
Antall årsverk 0-3,9:				
Inntekter	2 759 701	2 477 169	2 450 268	2 225 592
Inntekter / årsverk	897,6	775,0	717,3	669,2
Resultatgrad*	23,0 %	23,6 %	43,6 %	29,9 %
Antall årsverk 4-9,9:				
Inntekter	3 972 001	3 712 226	3 402 166	2 797 843
Inntekter / årsverk	891,5	836,2	785,1	688,4
Resultatgrad	9,0 %	9,9 %	9,5 %	11,3 %
Antall årsverk 10-19,9				
Inntekter	2 677 066	2 370 389	2 104 545	1 636 158
Inntekter / årsverk	940,0	861,3	820,17	743,4
Resultatgrad	8,0 %	9,6 %	11,7 %	9,8 %
Antall årsverk 20 eller mer				
Inntekter	4 590 229	3 243 138	2 072 291	1 682 053
Inntekter / årsverk	951,1	756,2	701,8	705,0
Resultatgrad	8,8 %	6,0 %	5,4 %	6,3 %

* De fleste enkeltpersonforetak ligger i dette intervallet. Resultatgraden vil bli høy i denne kategorien da eieres lønn/uttak ikke påvirker resultatet. Det er stor usikkerhet knyttet til tallet i 2009.

4.4 Inntekter og årsresultat for regnskapsførerselskap

4.4.1 Inntekter

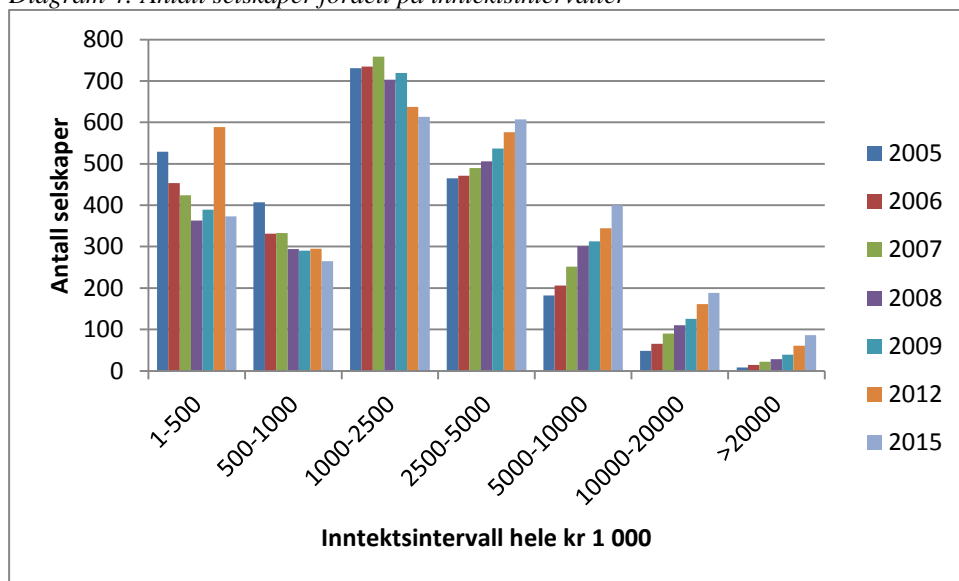
Det er totalt 2 741 autoriserte regnskapsførerselskaper som har svart på spørsmålene for 2015 om inntekter. Inntekter og gjennomsnittstall for selskapene er oppsummert i følgende tabell:

Tabell 13: Gjennomsnittstall for selskaper i millioner kroner og prosent

Regnskapsår	2015	2012	2009	2007
Akkumulert årsresultat	1 334	1 545	1 328	837,6
Gj. sn. inntekter	5,1	3,9	3,7	2,9
Gj. sn. årsresultat	0,5	0,4	0,5	0,3
Resultatgrad	10,0 %	13,1 %	14,3 %	10,9 %

Antall selskaper fordeler seg slik innenfor ulike inntektsintervaller:

Diagram 4: Antall selskaper fordelt på inntektsintervaller

Tabellen nedenfor viser hvor mange regnskapsførerselskaper som har mindre enn kr 1 mill. i inntekter.

Tabell 14: Andel regnskapsførerselskap med inntekter under kr 1 mill.

Regnskapsår	Andel regnskapsførerselskap med inntekter under kr 1 mill.
2015	27,8 %
2012	30,4 %
2009	28,1 %
2008	28,5 %
2007	31,9 %
2006	33,1 %
2005	39,6 %
2004	41,3 %

4.4.2 Årsresultat

Tabellen nedenfor viser antall regnskapsførerselskaper fordelt på oppnådd årsresultat i de angitte intervallene. Totalt sett er det bedre lønnsomhet i bransjen enn tidligere.

Tabell 15: Oversikt over antall selskap fordelt på årsresultatintervaller

Årsresultat selskap / regnskapsår	2015	2012	2009	2007	2005
Sum selskaper med underskudd	328	367	390	373	402
Positivt kr 1 000 – 250 000	1 185	1 246	1 230	1 317	1 317
Positivt kr 251 000 – 500 000	397	354	324	317	290
Positivt kr 501 000 – 750 000	209	177	177	134	131

Positivt kr 751 000 – 1 000 000	120	103	80	76	51
Positivt over kr 1 mill.	299	244	186	134	112
Sum foretak med overskudd	2 210	2 124	1997	1 981	1 901
I tillegg til tallene ovenfor har følgende selskap rapportert at de har eksakt kr 0 i årsresultat	91	161	133	132	296

Det er 91 selskaper som har rapportert "kr 0,-" i årsresultat for regnskapsåret 2015. Analyser viser at 46 av disse ikke hadde inntekter fra regnskapsførervirksomhet verken for regnskapsåret 2015 eller 2014. Disse selskapene har også rapportert at de ikke har noen regnskapsføreroppdrag per 31.12.2015.

Tabell 16: Regnskapsførerselskaper med underskudd

Regnskapsår	Andel regnskapsførerselskaper med underskudd
2015	12,5 %
2012	14,7 %
2009	16,3 %
2007	15,0 %
2005	15,4 %
2003	17,2 %

4.5 Inntekter og årsresultat for enkeltpersonforetak

4.5.1 Inntekter

Per 31.12.2015 var det 1 011 autoriserte regnskapsførere som var innehavere av enkeltpersonforetak som driver regnskapsføringsvirksomhet. Utviklingen i antall enkeltpersonforetak fremkommer av tabell 2 i kapittel 2.2 ovenfor.

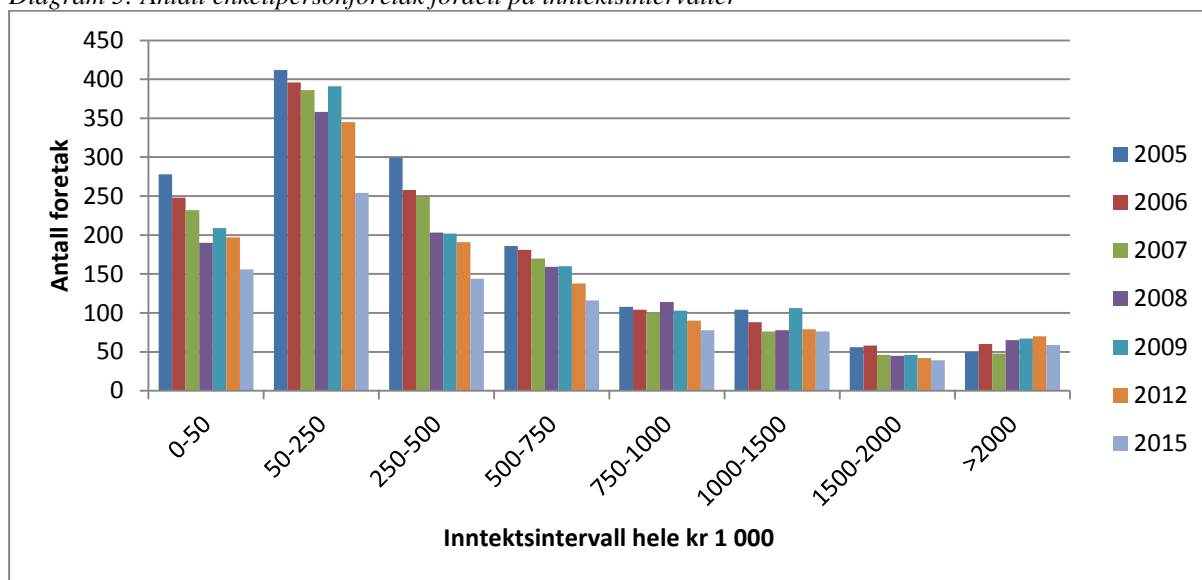
Utviklingen i inntekter for enkeltpersonforetak kan oppsummeres som følger:

Tabell 17: Inntekter i enkeltpersonforetak i millioner kroner

Regnskapsår	Inntekter fra regnskapsføreroppdrag
2015	672,2
2012	667,4
2009	753,0
2008	713,7
2007	666,6
2006	750,5
2005	703,9
2004	638,9

Antall enkeltpersonforetak fordeler seg slik innenfor ulike inntektsintervaller:

Diagram 5: Antall enkeltpersonforetak fordelt på inntektsintervaller

Tabell 18: Andel enkeltpersonforetak med inntekt under kr 500 000.

Regnskapsår	Andel enkeltpersonforetak med inntekt under kr 500 000
2015	58,8 %
2012	64,9 %
2009	62,0 %
2008	62,5 %
2007	66,3 %
2006	64,8 %
2005	66,2 %
2004	65,5 %

Følgende tabell kan illustrere gjennomsnittlige inntekter og årsresultat:

Tabell 19: Gjennomsnitt for enkeltpersonforetak i hele tusen kroner

Regnskapsår	2015	2012	2009	2007
Akkumulert årsresultat	369 000	401 000	383 000	359 000
Gj. sn. inntekter	665	549	562	461
Gj. sn. årsresultat	365	330	561	517
Resultatgrad	54,9 %	60,1 %	55,0 %	58,9 %

Tabellen nedenfor viser antall enkeltpersonforetak fordelt på oppnådd årsresultat i intervaller.

Tabell 20: Oversikt over antall enkeltpersonforetak fordelt på årsresultatintervall

Årsresultat enkeltpersonforetak / regnskapsår	2015	2012	2009	2007	2005
Foretak med underskudd	40	53	59	53	78
Positivt kr 1 000 – 250 000	437	563	626	729	764
Positivt kr 251 000 – 500 000	153	217	268	311	327
Positivt kr 501 000 – 750 000	135	152	161	170	185
Positivt kr 751 000 – 1 000 000	58	81	90	68	77
Positivt kr 1 001 000 – 2 000 000	89	80	58	61	45
Positivt kr 2 001 000 – 3 000 000	8	5	6	2	2
Positivt over kr 3 mill.	2	1	0	0	2
Sum foretak med overskudd	882	1099	1 209	1341	1402
I tillegg til tallene ovenfor har følgende antall foretak rapportert at de enten har eksakt kr 0 i årsresultat eller ikke svart på spørsmålet	89	63	72	52	56

4.6 Egenkapital i regnskapsførerselskaper

Tabellen nedenfor viser antall regnskapsførerselskap fordelt etter størrelsen på selskapenes bokførte egenkapital.

Tabell 21: Egenkapital i regnskapsførerselskaper. Beløp i hele kr 1 000

Egenkapital	Antall regnskapsførerselskaper					
	31.12.2015		31.12.2012		31.12.2009	
	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel
Negativ EK	73	2,8 %	74	2,8 %	83	3,3 %
EK på eksakt kr 0	13	0,5 %	28	1,1 %	19	0,8 %
EK mellom kr 1-30	67	2,5 %	57	2,1 %		
EK mellom kr 31-50	196**	7,5 %	45	1,7 %	99	3,9 %
Antall selskap med handleplikt ved tap av EK, jf. AL § 3-5 *	153	5,8 %	159	6,0 %	201	8 %
EK kr 51 – 100	178	6,8 %	147	5,6 %	164	6,5 %
EK kr 101 – 250	532	20,2 %	661	24,9 %	675	26,8 %
EK kr 251 – 1 000	880	33,4 %	964	36,3 %	946	37,5 %
EK kr 1 000 – 5 000	571	21,7 %	519	19,6 %	413	16,4 %
EK kr 5 001 – 10 000	57	2,2 %	55	2,1 %	38	1,5 %
EK større enn kr 10 mill.	62**	2,4 %	102	3,8 %	83	3,3 %
Sum selskaper	2629	100 %	2 652	100 %	2 520	100 %

* Aksjelovens minstekrav til aksjekapital er endret fra kr 50 000 til kr 30 000. I kolonnen for 2012 er da bare selskaper med EK mindre enn kr 30 000 hensyntatt i summen av selskaper med handleplikt. 134 selskaper har trolig ført opp EK i hele kr istedenfor i hele kr 1 000. Disse er da korrigert og ført opp i intervallet med EK mellom kr 1-30.

4.7 Regnskapsførerselskap som eies av revisor eller revisjonsselskap

Det er 152 regnskapsførerselskap som har oppgitt at revisor eller revisjonsselskap har eiendeler i regnskapsførerselskap. Disse selskapene har totale inntekter fra regnskapsføring for regnskapsåret 2015 på kr 381,5 mill. For regnskapsåret 2012 var tilsvarende tall 179 regnskapsførerselskap og de totale inntektene var på kr 261,5 mill.

4.8 Store regnskapsførerselskaper - grupperinger

Tabellen nedenfor viser de 10 største regnskapsførerselskapene og grupperingene. Følgende selskap/grupperinger inngår i tallmaterialet:

- Visma Services Norge AS
- Accountor-gruppen
- Sparebank1 Regnskap
- BDO AS
- Vekstra-gruppen
- Boligbyggelaget USBL
- Accenture AS
- Amesto Accounthouse –gruppen
- Tveit Regnskap AS
- Bookkeeper-gruppen

Samlede inntekter i disse selskapene utgjør 21,4 % av markedet. Antallet oppdrag utgjør 13,9 % av totale oppdrag i markedet.

Tabell 22: Store regnskapsførerselskaper/grupperinger. Beløp i hele kr 1 000

Tekst	Sum
Inntekter fra regnskapsføring i 2015	2 948 031
Totale inntekter 2015	4 875 940
Akkumulert årsresultat	233 470
Akkumulert egenkapital	1 719 118
Antall regnskapsføreroppdrag	55 614
Antall oppdrag med driftsinntekt mellom kr 50 og 100 mill.	2 766
Antall oppdrag med driftsinntekter over kr 100 mill.	404
Antall oppdrag av allmenn interesse	79
Antall oppdrag som rapporterer etter IFRS	65
Antall autoriserte regnskapsførere	1 386
Antall årsverk	2 918,9

5 RISIKOSTYRING

5.1 Risikostyringsforskriften

Regnskapsførerselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll (forskrift 22. september 2008 nr. 180). Formålet med risikostyringsforskriften er å sikre at risikoene i regnskapsførervirksomheten blir identifisert slik at det kan gjøres en vurdering av tiltak som kan redusere de vesentligste risikoene til et forsvarlig nivå.

Sentrale risikoer i regnskapsførerselskaper er blant annet:

- risikoen for at regnskapsføreroppdragene ikke blir gjennomført i samsvar med regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk
- risikoen for at regnskapsførervirksomheten for øvrig ikke drives i samsvar med de krav som gjelder for slik virksomhet, både kravene i regnskapsførerloven og annen lovgivning, herunder selskapslovgivningen, regnskaps- og bokføringslovgivningen, samt skatte- og avgiftslovgivningen. Også etterlevelse hvitvaskingslovgivningen er sentral for regnskapsførervirksomheter
- risikoen for at oppdragsgivers regnskapsmateriale går tapt og at ikke regnskapsførerselskapet kan dokumentere sitt arbeid (IKT-risiko).

Regnskapsførerselskapets styre har det overordnede ansvaret for at risikostyringsforskriften følges og skal påse at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Ansvaret for å påse at risikostyringen og internkontrollen blir gjennomført, herunder etablering av rutiner for risikoovervåkning, påhviler daglig leder. Daglig leder må fortløpende følge opp endringer i foretakets risikoer og utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal behandles av styret. Dette skal gjøres minst årlig. Også annen lovgivning har bestemmelser om hva som ligger inn under daglig leders ansvar og oppgaver og hva som tillegger styret, herunder aksjeloven.

Det følger av risikostyringsforskriften at risikostyringen og internkontrollen skal tilpasses arten, omfanget og kompleksiteten i virksomheten. Dette innebærer ikke at små regnskapsførerselskapene ikke trenger å gjøre en risikovurdering, men det vil kunne være lettere å håndtere risikoene. De risikoene som er nevnt foran er også sentrale i mindre regnskapsførerselskaper.

Når det er valgt å organisere regnskapsførervirksomheten i aksjeselskaps form må de formkravene som gjelder både etter risikostyringsforskriften og aksjeloven følges, selv om det er den samme personen som innehar rollen som daglig leder og styreleder.

I tilknytning til IKT-risikoen er risikostyringsforskriften § 5 sentral. Denne fastslår at regnskapsførerforetaket har ansvar, også for de deler av virksomheten som er utkontraktert. Dette er viktig når det benyttes servere utenfor egen virksomhet for oppbevaring av regnskapsmateriale og dokumentasjon av eget arbeid. Se nærmere omtale av IKT-risikoen i punkt 5.4.

Det er et særlig krav i risikostyringsforskriften om at risikostyringen og internkontrollen skal dokumenteres. Dette blir kontrollert på stedlig tilsyn. Veldig ofte fremstår denne dokumentasjonen som standardisert. Det vil si at det ikke er gjort en konkret risikovurdering

som er tilpasset foretakets virksomhet. Det er grunn til å tro at manglende vurdering av de ulike risikoene og manglende iverksettelse av risikoreduserende tiltak er en medvirkende årsak til de feil og mangler som avdekkes i virksomheten, herunder i oppdragsutførelsen. For eksempel vil gode skriftlige rutiner for oppdragskontrollen som skal utføres av autorisert regnskapsfører, bidra til å avdekke tilfeller der oppdraget ikke er utført i samsvar med regnskapsførerloven.

Finanstilsynet finner også grunn til å minne om at valgt revisor årlig skal avgi en bekreftelse til styret om at kravene i risikostyringsforskriften er oppfylt. Det er regnskapsførerselskapets ansvar å be om en slik bekreftelse fra revisor.

5.2 Rutiner

Etablering av gode rutiner i regnskapsførervirksomheten er et nødvendig risikoreduserende tiltak. Rutinene må være tilpasset den enkelte regnskapsførervirksomhet og de må oppdateres løpende. Rutinene må være slik at dersom de etterleves, så blir resultatet at virksomheten drives i samsvar med de kravene som gjelder for virksomheten, herunder for oppdragsutførelsen.

På stedlig tilsyn vurderer Finanstilsynet om de interne rutinene, intern kontroll og opplegget for oppdragsutførelsen for øvrig fremstår som forsvarlig, jf. regnskapsføringsloven § 2 annet ledd og GRFS 2.1. Når rutinene ikke er nedfelt skriftlig, er det utfordrende for regnskapsførerforetaket å formidle et fullstendig bilde av hvordan virksomheten drives. Dette gjelder særlig dersom det avdekkes feil og mangler i utførelsen av enkeltoppdrag. Finanstilsynet vil da sjelden ha grunnlag for å trekke en annen konklusjon enn at kravet til rutiner ikke er oppfylt. Foretaket vil da bli kritisert for manglende rutiner, i tillegg til det Finanstilsynet måtte avdekke av brudd i oppdragsutførelsen.

En helt sentral forutsetning for etterlevelsen av rutiner, er at de er kjent for de som skal utføre arbeidet. Det vil derfor normalt være nødvendig at rutinen er nedfelt skriftlig. Også i tilfeller der det bare er én som utfører arbeidet vil en rutinebeskrivelse være nyttig fordi vedkommende i utarbeidelsen av rutinene og i oppdateringen av disse, vil måtte tenke gjennom om rutinen vil gi et resultat som oppfyller de lovfastsatte kravene.

I tillegg til etablering av rutiner som skal bidra til å sikre at regnskapsføreroppdragene gjennomføres i samsvar med kravene i regnskapsførerloven, er det helt sentralt at regnskapsførerforetaket har et hensiktsmessig kvalitetskontrollsystem som kan fange opp brudd på regnskapsførerloven og annen lovgivning, jf. regnskapsførerloven § 2 annet ledd og GRFS punkt 7. Dersom de rutinene som en medarbeiders arbeid skal kontrolleres opp mot er nedfelt skriftlig, vil kvalitetskontrollsystemet fremstå som mer robust.

Uavhengig av om rutinene for oppdragsutførelse er nedfelt skriftlig, er det krav til kvalitetskontroll av uautoriserte medarbeideres arbeid. Det skal fremgå av oppdragsdokumentasjonen at en autorisert regnskapsfører har gjennomført kvalitetskontroll. Manglende kvalitetskontroll er et alvorlig brudd på pliktene etter regnskapsførerloven og undergraver autorisasjonsordningen. Skriftlige rutiner som klart angir når og hvordan kvalitetskontroll i foretaket skal gjennomføres vil ikke kunne erstatte dokumentasjon av gjennomført kvalitetskontroll, men vil kunne være et supplement til det som fremkommer av oppdragsdokumentasjonen.

Også hvitvaskingslovgivningen har særlige krav om rutiner, jf. nærmere omtale av dette i punkt 5.5.

I det dokumentbaserte tilsynet har Finanstilsynet stilt spørsmål for å få et bilde av hvilke rutiner som er etablert i regnskapsførerforetakene for å sikre at virksomheten drives i samsvar med de krav som gjelder og for å redusere den operasjonelle risikoen. Spørsmålene dekker sentrale rutiner der kravet følger av lovgivningen og rutiner og tiltak på andre risikoområder. Tabellen nedenfor viser hvor mange regnskapsførere/selskap i prosent som har svart ”ja” på de ulike spørsmålene.

Tabell 23: Oversikt over rutiner

Spørsmål	Enkeltpersonforetak		Selskaper	
	2015	2013	2015	2013
Er det etablert:				
Rutiner for å innhente uttalelse fra tidligere regnskapsfører ved etablering av nytt oppdrag?	89,2 %	81,4 %	94,9 %	90,7 %
Rutiner for å sikre at oppdragsavtaler inngås?	94,2 %	91,5 %	97,9 %	95,2 %
Rutiner for gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner ved etablering av nytt oppdrag?	91,9 %	87,3 %	96,7 %	92,8 %
Rutiner for å benytte fremdriftsskjema på regnskapsføringsoppdrag?	86,5 %	83,3 %	94,2 %	90,7 %
Rutiner for utarbeidelse av oppdragsdokumentasjon?	94,7 %	93,5 %	98,4 %	96,0 %
Rutine for utarbeidelse av dokumentasjon for periodiske regnskapsavslutninger?	97,6 %	90,5 %	98,0 %	94,1 %
Rutine for utarbeidelse og oversendelse av periodiske regnskapsrapporter inkludert kommentarer til oppdragsgiverne?	95,0 %	92,1 %	96,7 %	94,7 %
Rutiner for utarbeidelse av dokumentasjon for kvalitetskontroll av arbeid utført av ikke-autoriserte medarbeidere?	99,4 % 1)	99,1 % 1)	98,6 % 1)	96,7 % 1)
Rutiner for å sikre etterlevelse av hvitvaskingslovgivningen?	91,6 %	79,0 %	96,9 %	92,4 %
Samarbeid med annen regnskapsførervirksomhet som kan bistå ved uforutsette hendelser? (<i>foretak med kun en autorisert regnskapsfører skulle svare på spørsmålet</i>)	-	-	34,6 %	28,4 %
Rutiner for å påse at autoriserte regnskapsførere oppfyller kravene til etterutdanning? (<i>kun selskaper med 2 eller flere autoriserte skulle svare på spørsmålet</i>)	92,7 %	88,3 %	97,7 %	95,5 %
Rutiner som sikrer at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsfører påtar seg oppdrag og ved opphør av oppdrag?	93,3 %	90,3 %	97,0 %	93,5 %

1) Prosentandelen representerer alle som har svart ”ja” i de foretak der det ikke er aktuelt med kvalitetskontroll da autorisert regnskapsfører driver alene.

5.3 Forsikringer

Finanstilsynet har stilt spørsmål til autoriserte regnskapsførere som er innehavere av enkeltpersonforetak og til autoriserte regnskapsførerselskaper om de har formueskadeforsikring som dekker ansvar, underslag og rekonstruksjon av regnskapsmateriale.

Svarene oppsummeres i følgende tabell:

Tabell 24: Forsikringer

Forsikringstype	Enkeltpersonforetak			Selskap		
	2016	2013	2010	2016	2013	2010
-ansvar	75,1 %	71,5 %	70,4 %	95,5 %	92,6 %	90,3 %
-underslag	26,6 %	12,5 %	25,8 %	60,9 %	44,7 %	54,7 %
-rekonstruksjon	44,0 %	41,2 %	48,5 %	68,7 %	65,5 %	72,2 %

5.4 IKT – løsninger for enkeltpersonforetak

Regnskapsførerselskaper var omfattet av Finanstilsynets tematisyn i 2015 om IKT-risiko i regnskapsførerselskaper. Rapporten som ble utarbeidet kan hentes her:

http://www.finanstilsynet.no/no/Artikkelarkiv/Aktuelt/2016/2_kvartal/IKT-Risiko-i-regnskapsforerselskaper---tematisyn/

Som følge av tematisynet som ble gjennomført med regnskapsførerselskapene i 2015, ble disse derfor i det dokumentbaserte tilsynet ikke bedt om å besvare spørsmålene knyttet til IKT-løsninger. Disse er derfor bare besvart av de som driver virksomhet i enkeltpersonforetak. De forhold som er tatt opp i rapporten etter tematisynet i 2015 er imidlertid også i stor grad aktuelle for de som driver virksomhet i enkeltpersonforetak.

Antall enkeltpersonforetak som besvarte spørsmålene med ”ja” kan oppsummeres i følgende tabell:

Tabell 25: IKT-Løsninger

Spørsmål	2015
Foreligger det en dokumentert IKT-strategi?	83,2 %
Gjennomføres det en vurdering av IKT-risikoen minst årlig, og ved større endringer?	96,9 %
Dokumenteres endringer i IKT-løsningene?	74,4 %
Dersom det benyttes eksternt IKT-leverandør: sikrer avtalen at regnskapsførerforetaket oppfyller kravene til informasjonsbehandling, dokumentasjon og drift av programvare som følger av god regnskapsføringsskikk?	98,9 % *
Skjer det en løpende overvåkning av leveransene fra eksternt IKT-leverandør, for å sikre at disse skjer i henhold til avtale?	84,6 %
Er det etablert tiltak som beskytter nettverk, systemer og data mot eksterne angrep?	95,2 %

Er det etablert rutine for tilgangskontroll for styring av tilgang til brukergrupper og systemer?	80,9 %
Er det etablert dokumentert rutine for vesentlige driftsavbrudd på IKT-området (beredskapsplan)	60,4 %
Testes beredskapsplanen minst årlig og ved større endringer?	83,7 %
Har oppdragsgiver tilgang til regnskapsførerforetakets regnskapssystem?	18,6 %
Arbeider regnskapsfører i oppdragsgivers regnskapssystem?	31,1 %

* Summen av de som har svart "ja" og "ikke aktuelt" er medtatt i prosentandelen.

5.5 Hvitvaskingsregelverket

På grunn av sin tette kontakt med oppdragsgiverne er regnskapsførerens bevissthet knyttet til hvitvasking svært viktig. Å avdekke og rapportere hvitvasking og terrorfinansiering er en viktig samfunnsmessig oppgave, og regnskapsførerne må sikre at de oppfyller de pliktene som følger av hvitvaskingsloven og hvitvaskingsforskriften.

I det dokumentbaserte tilsynet var det spørsmål knyttet til etterlevelsen av dette regelverket.

Tabell 26: Hvitvaskingsregelverket

Spørsmål	Enkeltpersonforetak		Selskaper	
	2015	2013	2015	2013
Har foretaket innført og kan dokumentere interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner som oppfyller kravene i hvitvaskingsloven?	91,6 %	81,0 %	96,9 %	96,1 %
Gjennomfører foretaket risikovurdering, kundekontroll og løpende oppfølging i samsvar med hvitvaskingsloven?	90,9 %	90,5 %	98,2 %	93,9 %
Oppbevarer foretaket opplysninger og dokumenter på en måte som ivaretar kravene i hvitvaskingsloven?	93,9 %	92,2 %	98,3 %	96,1 %
Har foretaket utnevnt en hvitvaskingsansvarlig?	-	-	93,6 %	88,2 %
Er det iverksatt opplæringstiltak?	53,2 %	-	83,3 %	-

Autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper er rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 4. Det ble stilt spørsmål om slik rapportering. For perioden 2014 og 2015

har regnskapsførerforetak opplyst at de har foretatt nærmere undersøkelser av 1056 transaksjoner, fordi det har vært grunn til å tro at transaksjonene kan ha tilknytning til utbytte fra en straffbar handling eller til terrorfinansiering. Dette har medført 143 rapporteringer til Økokrim. Tilsvarende tall fra perioden 2011 og 2012 var 1010 "mistenkelig transaksjoner" og 152 rapporteringer til Økokrim.

Statistikk fra Økokrim viser at det var henholdsvis 53, 46 og 69 meldinger om mistenkelige transaksjoner fra regnskapsførere for årene 2014, 2015 og 2016. Tallene fra Økokrim viser at mange også har tatt med rapporteringer i 2016 i tallet som er rapportert i det dokumentbaserte tilsynet der man kun skulle oppgi meldinger for årene 2014 og 2015.

6 ANDRE FORHOLD

6.1 Overholdelse av egne plikter for innsending av årsregnskap

Enkeltpersonforetak som driver med regnskapsføring er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 5. Av alle regnskapsførere som er innehavere av enkeltpersonforetak, er det 7 regnskapsførere både i 2015 og 2014 som har oppgitt at de ikke har sendt inn årsregnskapet rettidige. Det er 3 regnskapsførere som er innehavere av enkeltpersonforetak som oppgir at de ikke har sendt inn årsregnskapet rettidig verken for regnskapsåret 2014 eller regnskapsåret 2015.

Det er 38 regnskapsførerselskap som oppgir at de ikke har sendt inn årsregnskapet rettidig for regnskapsåret 2014 og 68 for regnskapsåret 2015. Det er 18 regnskapsførerselskaper som oppgir at de ikke har sendt inn årsregnskapet rettidig verken for regnskapsåret 2014 eller 2015.

6.2 Overholdelse av egne plikter for innsending av selvangivelse

For regnskapsåret 2015 har 6 regnskapsførere som er innehavere av enkeltpersonforetak oppgitt at de har blitt ilagt forsinkelsesavgift som en følge av at selvangivelsen er blitt levert for sent. Tilsvarende tall for regnskapsåret 2014 er 3. Det er 2 regnskapsførere som oppgir at de for begge årene er blitt ilagt forsinkelsesavgift på grunn av for sent levert selvangivelse.

45 regnskapsførerselskaper opplyser at de er ilagt forsinkelsesavgift for regnskapsåret 2015 som en følge av at selvangivelsen er blitt levert for sent. Tilsvarende tall for regnskapsåret 2014 er 29 regnskapsførerselskaper. Det er 10 regnskapsførerselskaper som oppgir at de for begge årene er blitt ilagt forsinkelsesavgift på grunn av for sent levert selvangivelse.

Det er én regnskapsfører som er innehaver av et enkeltpersonforetak som har oppgitt å ha blitt ilagt tilleggsskatt for regnskapsåret 2014. I 2013 var det ingen som oppga å ha blitt ilagt tilleggsskatt.

Det er 4 regnskapsførerselskap som har oppgitt at de er ilagt tilleggsskatt for regnskapsåret 2014. Tilsvarende tall for regnskapsåret 2013 er 3 selskap. Det er ett regnskapsførerselskap som har oppgitt at det er ilagt tilleggsskatt både for regnskapsåret 2014 og 2013.

6.3 Etterutdanning

I henhold til regnskapsførerloven § 5, jf. regnskapsførerforskriften § 4-1, skal alle autoriserte regnskapsførere dokumentere minst 77 timer etterutdanning i løpet av de tre foregående kalenderår. Dette gjelder uavhengig av om vedkommende arbeider med autorisasjonspliktig regnskapsføring eller ikke.

Manglende etterutdanning kan oppsummeres i følgende tabell:

Tabell 27: Etterutdanning

Type mangel	Antall som ikke tilfredsstillt kravet
Totalt antall autoriserte regnskapsførere som enten har mangler i totalkravet på 77 timer eller har mangler i en eller flere av fagområdene	1 467
Mindre enn 77 timer	601
Mindre enn 21 timer i finansregnskap	869
Mindre enn 21 timer i skatterett	495
Mindre enn 14 timer i regnskapsførerregelverket	772
Mindre enn 7 timer i rettslære	428

7 TILSYNSMESSIG OPPFØLGING

7.1 Manglende besvarelse av det dokumentbaserte tilsynet

Manglende besvarelse av det dokumentbaserte tilsynet er grunnlag for tilbakekall av autorisasjon som regnskapsfører eller regnskapsførerselskap.

Etter purring til 765 tilsynsenheter og etterfølgende brev med pålegg om innsending og varsel om vedtak om tilbakekall, ble det fattet vedtak om tilbakekall av autorisasjon for 70 regnskapsførere og 13 regnskapsførerselskaper. Kun et fåtall vedtak er påklaget.

7.2 Manglende etterutdanning

Kravene til etterutdanning følger av regnskapsførerloven § 5 og regnskapsførerforskriften kapittel 4. Kravene til etterutdanning gjelder samtlige autoriserte regnskapsførere, også de som ikke utøver yrket.

Som det fremgår av rapportens punkt 6.3 var det totalt 1 467 autoriserte regnskapsførere som ikke oppfylte minstekravene til etterutdanning per 31.12.2015. I første omgang har Finanstilsynet fulgt opp overfor daglige ledere i regnskapsføringsselskaper og oppdragsansvarlige de som har mangler i etterutdanningen. Det er fattet vedtak om tilbakekall av autorisasjon som regnskapsfører overfor 73 personer. I tillegg har 40 regnskapsførere

slettet sin autorisasjon etter å ha mottatt varsel om vedtak om tilbakekall av autorisasjon som regnskapsfører på grunnlag av manglende etterutdanning.

7.3 Manglende overholdelse av egne plikter for innsending av eget årsregnskap og selvangivelse

Som omtalt under punktene 6.1 og 6.2 har en del enkeltpersonforetak og regnskapsførerselskaper opplyst at de ikke har levert eget årsregnskap og egen selvangivelse rettidig, og/eller er ilagt forsinkelsesgebyr eller tilleggsatt.

Finanstilsynets syn er at det er svært viktig at regnskapsførere som skal utføre oppdragsgivernes plikter for innsending av årsregnskap og ligningspapirer selv har et ryddig forhold til egen regnskapsavleggelse og selvangivelse. Gjentatte mangler ved egen regnskapsavleggelse og/eller egen selvangivelse kan gi grunnlag for tilbakekall av autorisasjon som regnskapsfører eller regnskapsførerselskap. Finanstilsynet vil vurdere å foreta en oppfølging av ovennevnte regnskapsførere og selskaper.

7.4 Daglig leder i regnskapsførerselskaper

Det er et krav om at daglig leder i regnskapsførerselskap skal være autorisert regnskapsfører, jf. regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 1. Det gjelder enkelte unntak. Bakgrunnen for kravet er at det er daglig leder som har innflytelse på driften av selskapet og på den måten kan sikre at regnskapsføringsvirksomheten drives i samsvar med de krav som gjelder etter regnskapsførerloven, hvitvaskingslovgivningen og annen lovgivning, herunder selskapslovgivningen, bokførings- og regnskapslovgivningen samt skatte- og avgiftslovgivningen. Finanstilsynet følger løpende opp kravet om at regnskapsførerselskaper har daglig leder som er autorisert regnskapsfører.

Daglig leders oppgaver og ansvar i aksjeselskaper følger av aksjeloven. I tillegg har daglig leder plikter etter den lovgivningen som gjelder for regnskapsførervirksomhet. Det vises spesielt til pliktene etter risikostyringsforskriften og den særlige plikten til å etablere rutiner som skal bidra til å sikre at regnskapsføreroppdragene utføres og kvalitetskontrolleres i samsvar med det som følger av regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk. Begrunnelsen for kravet om at daglig leder i regnskapsførerselskaper skal være autorisert regnskapsfører innebærer at manglende oppfyllelse av pliktene som daglig leder har direkte betydning for vedkommendes personlige autorisasjon som regnskapsfører.

I det dokumentbaserte tilsynet ble det stilt spørsmål om hvor mange timer daglig leder var til stede i virksomheten og i eventuelle filialer. Finanstilsynet vurderer om det skal skje en oppfølging overfor regnskapsførerselskaper og regnskapsførere i tilfeller der det kan stilles spørsmål ved om den tiden daglig leder er i virksomheten gjør at virksomheten ikke kan anses for å drives på en hensiktsmessig og forsvarlig måte, jf. finanstilsynsloven § 3. Det samme gjelder autoriserte regnskapsførere som er daglig leder i flere regnskapsførerselskaper.

